

DET TALTE ORD GÆLDER
Samråd den 6. juni 2013

**Taleseddel til FOU samrådsspørgsmål Ø
vedrørende valg af flyoperatør til transport til Afghanistan
torsdag den 6. juni 2013**

Taleseddel

FOU samrådsspørgsmål Ø

Spørgsmål Ø er stillet efter ønske af Troels Lund Poulsen (V).

Vil ministeren kommentere artiklen af 18. april 2013 "Danmark afviste hjælp til EH-101-problemerne" på <http://nytkamply.dk>, og i den forbindelse oplyse, hvorfor forsvaret ikke var interesseret i tilbuddet om at udskifte motorerne på EH-101, samt hvordan ministeren forholder sig til AgustaWestlands tilbud om at lave en såkaldt "Performance Based Logistics"-aftale om vedligeholdelse og drift af EH-101?

Besvarelse af samrådsspørgsmål Ø

- Samrådsspørgsmål Ø rejser to spørgsmål i relation til driften af forsvarets EH-101 helikoptere. Min besvarelse vil derfor være opdelt i to dele, idet jeg indledningsvis vil besvare spørgsmålet vedrørende AgustaWestlands tilbud om udskiftning af motorerne til helikopterne og derefter vil besvare spørgsmålet relateret til firmaets tilbud om en Performance Based Logistics aftale om vedligeholdelse og drift af EH-101 helikopterne.

Tilbuddet om udskiftning af motorer til forsvarets EH-101 helikoptere

DET TALTE ORD GÆLDER

- Problemstillingen omkring motorerne til forsvarets EH-101 helikoptere er som bekendt drøftet indgående her i udvalget. Det var således bl.a. temaet for samrådet den 31. maj 2012.
- Inden jeg kommer ind på besvarelse af det konkrete spørgsmål, vil jeg kort ridse det overordnede forløb op.
- Som det bl.a. fremgik af min besvarelse på samrådet den 31. maj 2012, udbød producenten af EH-101 helikopterne, AgustaWestland, helikopterne med to forskellige motortyper fra to forskellige producenter; henholdsvis General Electric og Rolls Royce Turbomeca.
- Forud for typevalget i 2001 gennemførte forsvaret en analyse og evaluering af de to motortyper og valgte på den baggrund at anskaffe motoren fra Rolls Royce Turbomeca. Evalueringen og valget af motorer blev således foretaget under den tidligere regering.
- Efter levering af helikopterne viste det sig frem mod 2011, at aftalerne omkring motorreparation, forsyning og vedligeholdelse var utilstrækkelige. Rolls Royce Turbomecas oprindelige tilbud på vedligeholdelse af motorerne var tillige meget dyrt, og reparationstiden viste sig at være meget lang.
- Dertil kom, at leverandøren ikke ønskede at imødekomme dansk krav om industrisamarbejde, hvilket betød, at reparationen af danske

motorer stod stille i perioden ultimo 2010 til medio 2011. Modviljen til at imødekomme kravet om industrisamarbejde betød desuden, at forsvaret ikke ville kunne gennemføre de planlagte anskaffelser af ekstra motorer, som var nødvendige for at sikre opbygningen af troppetransportkapaciteten.

- Som det vil være bekendt, var der så sent som i februar 2011 – ved indgåelsen af Helmand-planen – et stærkt ønske om at udsende EH-101 helikopterne i troppetransportrollen, og forsvaret har oplyst, at man derfor havde stor fokus på den kortsigtede leveringssikkerhed.
- På den baggrund undersøgte forsvaret i foråret 2011 mulighederne for at udskifte motorerne på EH-101 helikoptere, og AgustaWestland afgav i den forbindelse et såkaldt "Rough Order of Magnitude" (en tilbudstype, overslag) tilbud på udskiftning til motortypen General Electric CT7-8E, som også er certificeret til EH101.
- Tilbudstypen [Rough Order of Magnitude] indebærer, at der er forhold, som ikke er prisfastsatte og endeligt afklarede. Forsvarskommandoen har oplyst, at tilbuddet fra AgustaWestland, som følge heraf, var mangelfuldt i forhold til prisfastsættelse og løbetid og tillige manglede en vurdering af den mulige indtægt for salg af forsvarets Rolls Royce Turbomeca motorer. Endvidere var den tidsmæssige udstrækning af udskiftningen utilfredsstillende lang i

forhold til den planlagte opbygning af troppetransportkapaciteten af EH-101 helikopterne.

- Forsvarskommandoen har oplyst, at den indledende vurdering på baggrund af AgustaWestlands tilbud og egne supplerende analyser indikerede, at tilbuddet efter godt 10 år potentielt ville kunne medføre en årlig økonomisk besparelse på 50-60 mio. kr.
Besparelspotentialet var målt i forhold til de priser, der på det tidspunkt var aftalt med Rolls Royce Turbomeca for vedligeholdelsen af RTM322-250 motorerne.
- Forsvarskommandoen har oplyst, at man – for at realisere besparelspotentialet – skulle foretage en investering på et betydeligt trecifret millionbeløb. Det fandt man på daværende tidspunkt vanskeligt at prioritere henset til det samtidige krav i forsvarsforliget 2010-2014 om at reducere den økonomiske ramme med ca. 1,6 mia. kr. frem mod den forligsfastlagte midtvejsevaluering i 2012.
- Imens muligheden for at udskifte motorerne blev undersøgt, imødekom Rolls Royce Turbomeca medio 2011 det danske krav om industrisamarbejde, hvorefter forsvaret genoptog forhandlingen med selskabet omkring motorvedligeholdelse og anskaffelse af reservemotorer.

- Ambitionen om mulighed for indsættelse af EH101-helikopteren i internationale operationer, herunder specifikt indsættelsen i Afghanistan, medførte, som nævnt, fokus på den kortsigtede leveringssikkerhed. Da forhandlingerne med Rolls Royce Turbomeca kunne genoptages, var det derfor mindre relevant at fortsætte undersøgelsen af muligheden for at skifte motortype. Derved undgik man tillige, at ambitionen om udsendelse i internationale operationer skulle blive kompromitteret af den risiko, der naturligt ville være forbundet med et skift af motortype.
- Undersøgelsen af muligheden for udskiftning af motorerne blev derfor sat i bero ved meddelelse fra Forsvarets Materieltjeneste til AgustaWestland herom den 16. november 2011.
- Primo 2012 blev der erkendt tekniske problemer med blandt andet tilstoppede kølehuller og revner i motorernes brændkamre samt revner i centrifugal diffuser vanes. Forhold, som bl.a. blev drøftet på samrådet den 31. maj 2012.
- Medio 2012 indgik forsvaret en vedligeholdelsesaftale med Rolls Royce Turbomeca, som var billigere og mere fordelagtig for forsvaret end den oprindelige fastprisaftale. I aftalen indgik tillige genopretningsplan for de tekniske problemer med tilstoppede kølehuller og revner i motorernes brændkamre samt revner i centrifugal diffuser vanes.

- Uagtet, at forsvaret i samarbejde med Rolls Royce Turbomeca har etableret en genopretningsplan for de anførte tekniske problemer, så har Forsvarskommandoen oplyst, at det endnu ikke er lykkedes for selskabet at levere det forventede antal reparerede motorer retur til operativ drift. Der er således aktuelt leveret 7 af de 12 motorer retur til forsvaret. Det er desuden oplyst, at de samlede potentielle tekniske implikationer af problemerne endnu ikke er klarlagt i fuldt omfang.
- Det er endvidere forsvarets vurdering, at de direkte relaterede merudgifter til de anførte tekniske problemer udgør i størrelsesordenen 75 mio. kr. Forsvaret har været i dialog med Rolls Royce Turbomeca om en mulig fordeling af denne merudgift siden ultimo februar 2013, men det har endnu ikke været muligt at opnå en tilfredsstillende aftale herom. Senest har Rolls Royce Turbomeca tilbudt at betale i alt 2,5 mio. EURO som compensation [svarende til ca. 18,6 mio. kr.].
- Endelig har Forsvarskommandoen oplyst, at Rolls Royce den 23. april 2013 meddelte Forsvarets Materieltjeneste, at man har til hensigt at sælge sin del af RTM322-programmet til Turbomeca, hvorfor forsvarets leverandør på dette område vil skifte fra firmaet Rolls Royce Turbomeca til firmaet Turbomeca i løbet af de kommende år.
- Konsekvenserne for vedligeholdelsen af forsvarets EH-101 motorer er ikke kendt på nuværende tidspunkt. I takt med at der indhentes

erfaringer fra samarbejdet med Turbomeca, forventes forsvaret at evaluere hvilken vedligeholdelsesmodel, der er mest fordelagtig set fra såvel et operativt som et økonomisk perspektiv. Det kan ikke udelukkes, at det til den tid bliver relevant igen at undersøge muligheden for at skifte motortype.

- Sammenfattende kan det siges, at forsvarets prioritering i 2011 var at sikre den kortsigtede leveringssikkerhed med henblik på at få klargjort EH-101 helikopterne til internationale operationer. Dertil kom, at tilbuddet fra AgustaWestland havde en karakter, der betød, at en række forhold, herunder prisen, ikke var tilstrækkeligt konkretiseret.
- Det afslutter min besvarelse af spørgsmålet vedrørende tilbuddet om motorudskiftning.

Tilbuddet om en Performance Based Logistics aftale

- Den anden del af spørgsmålet går på, hvordan jeg forholder mig til AgustaWestlands tilbud om at lave en såkaldt Performance Based Logistics aftale om vedligeholdelse og drift af forsvarets EH-101 helikoptere.
- Lad mig indledningsvis slå fast, at jeg naturligvis glæder mig over, at forsvarets leverandører aktivt søger at bidrage til at sikre en stabil

drift af forsvarets kapaciteter. Dette er naturligvis særligt glædeligt, hvis det samtidigt bidrager til at reducere forsvarets udgifter.

- Da det som bekendt er forsvaret, der har ansvaret for driften af sine kapaciteter, er det naturligvis forsvaret, der må forholde sig til det konkrete indhold af det fremsatte tilbud fra AgustaWestland. Den efterfølgende del af min besvarelse tager derfor udgangspunkt i en redegørelse fra Forsvarskommandoen i forhold til det modtagne tilbud.
- Forsvarskommandoen har oplyst, at forsvaret den 16. oktober 2012 modtog en skrivelse fra AgustaWestland, hvori det foreslås, at forsvaret indgår en aftale om en Performance Based Logistics løsning til EH-101 helikopteren. Tilsvarende brev blev sendt til Forsvarsministeriet og – som jeg har forstået det – også til dette udvalg. Tilbuddet blev desuden offentliggjort ved en pressemeddelelse.
- Forsvaret har bemærket, at skrivelsen fra AgustaWestland ikke beskriver konkrete løsninger eller en pris for en eventuel aftale. Man har desuden oplyst, at forsvaret den 23. oktober 2012 gennemførte kunde-leverandørmøde på direktionsniveau med AgustaWestland med henblik på forbedring af AgustaWestlands logistiske støtte til forsvarets drift af EH101-helikopterne. Det fremsendte tilbud blev ikke løftet af AgustaWestland på mødet.

- Forsvaret har oplyst, at der ikke har været afholdt møder på direktionniveau med AgustaWestland inden for perioden 23. oktober 2012 til 14. maj 2013.
- Forsvarskommandoen har således oplyst, at man ikke har modtaget et konkret og verificerbart tilbud om Performance Based Logistics til EH-101 helikopterne, som blandt andet beskriver indhold og pris. På den baggrund har man ikke fundet det muligt at vurdere, hvorvidt henvendelsen er fordelagtig for forsvaret eller ej.
- Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at det ikke er muligt, uden et reelt tilbud fra AgustaWestland, at validere selskabets oplysning omkring en eventuel besparelse på 1,1 mia. kr. over helikopterens resterende levetid, eller at afgøre om forsvaret kan opnå, hvad AgustaWestland anfører er væsentlige besparelser ved indgåelse af en Performance Based Logistics løsning i forhold til de konventionelle vedligeholdelseskoncepter.
- Med henblik på at få afklaret hvorvidt en Performance Based Logistics løsning er fordelagtigt for forsvaret eller ej, har forsvaret i april 2013 anmodet AgustaWestland om et konkret tilbud på en Performance Based Logistics løsning til EH-101 helikopterne, herunder omkostningsanalyse, indhold og ramme for aftalen samt en beskrivelse af en eventuel incitamentsordning.

- Forsvarets Materieltjeneste har i denne uge modtaget kvitteringsbrev fra AgustaWestland, og dialogen forventes fortsat over den kommende tid. Der er fortsat ikke modtaget et konkret tilbud.
- Supplerende kan oplyses, at forsvaret allerede har en Performance Based Logistics aftale med AgustaWestland omkring reparation og reovering af godt 450 af de væsentligste komponenter til EH-101 helikopterne. Til aftalen er knyttet en garanti for, hvor lang tid AgustaWestland må bruge på at returnere de reparerede og reoverede komponenter. Aftalen omfatter tillige en incitamentsordning.
- Som det også fremgår af Rigsrevisionens beretning vedrørende EH-101 helikopterne fra oktober måned 2012, så har det vist sig vanskeligt for AgustaWestland at opfylde aftalen. Forsvarskommandoen har således oplyst, at det i den tid forsvaret har haft EH-101 helikopterne, gennemsnitligt kun er i godt 40 % af tilfældene, at AgustaWestland har overholdt garantien.
- Jeg finder det naturligt, at forsvaret inddrager erfaringerne fra den eksisterende Performance Based Logistics aftale, når man skal tage stilling til det tilbud fra AgustaWestland, som altså stadig afventes.
- Det afslutter min besvarelse af samrådsspørgsmålet.

DET TALTE ORD GÆLDER

DET TALTE ORD GÆLDER